ฟ้องหมิ่นประมาทเรียกค่าเสียหายได้เท่าไร ค่าสินไหมทดแทนและการทำให้ชื่อเสียงกลับคืนดี

โดย เอกสยาม ชัยศร ที่ปรึกษากฎหมาย
บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด

> เนื้อหานี้เป็นข้อมูลกฎหมายทั่วไป ไม่ใช่ความเห็นทางกฎหมายเฉพาะกรณี การพิจารณาแต่ละเรื่องต้องอาศัยข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานของเรื่องนั้น ฉบับออนไลน์ที่ปรับปรุงล่าสุดอยู่ที่ https://eksiamdefamationlaw.com/articles/defamation-damages-compensation.html

สาระสำคัญโดยสรุป

- ผู้ถูกหมิ่นประมาทเรียกค่าสินไหมทดแทนได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 423 เมื่อผู้กระทำกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความอันฝ่าฝืนต่อความจริง และตามมาตรา 420 เมื่อการกระทำเป็นละเมิดสิทธิอย่างอื่น
- กฎหมายไม่กำหนดอัตราค่าเสียหายไว้ มาตรา 438 ให้ศาลวินิจฉัยตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด จำนวนที่ขอในคำฟ้องจึงไม่ใช่จำนวนที่ศาลต้องให้
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4893/2558 โจทก์ขอ 194,100,000 บาท ศาลชั้นต้นให้ 10,040,000 บาท ศาลฎีกาลดเหลือ 1,000,000 บาท เพราะเห็นว่าการกระทำไม่ร้ายแรงมากนัก
- มาตรา 447 ให้ศาลสั่งผู้ทำให้เสียชื่อเสียงจัดการตามควรเพื่อทำให้ชื่อเสียงกลับคืนดี แทนค่าเสียหายหรือพร้อมกับค่าเสียหายได้ เมื่อผู้เสียหายร้องขอ
- ในคดีอาญา ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 332 (2) ให้ศาลสั่งโฆษณาคำพิพากษาได้ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 976/2567 วินิจฉัยว่าคำว่าหนังสือพิมพ์รวมถึงเว็บไซต์ข่าวออนไลน์

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด | เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240
โทรศัพท์ 081 654 5922 | contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com
ฉบับออนไลน์ https://eksiamdefamationlaw.com/articles/defamation-damages-compensation.html

- ผู้เสียหายเรียกค่าเสียหายพร้อมคดีอาญาได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 40 และมาตรา 44/1 โดยต้องระวังอายุความหนึ่งปีตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 448
- ญี่ปุ่นมีบทบัญญัติการทำให้ชื่อเสียงกลับคืนดีเกือบตรงกับมาตรา 447 อังกฤษให้ศาลสั่งเผยแพร่สรุปคำพิพากษาและสั่งลบข้อความ ส่วนสหรัฐอเมริกาจำกัดค่าเสียหายที่สันนิษฐานเอาไว้ก่อน

ฟ้องหมิ่นประมาทเรียกค่าเสียหายได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 423 และ 420 โดยไม่มีอัตราตายตัว ศาลกำหนดจำนวนตามพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิดตามมาตรา 438 และสั่งให้ผู้กระทำจัดการทำให้ชื่อเสียงกลับคืนดีตามมาตรา 447 ได้ ผู้เสียหายต้องฟ้องภายในอายุความหนึ่งปีตามมาตรา 448

ฐานความรับผิดทางแพ่ง มาตรา 423 และมาตรา 420

ค่าเสียหาย คดีหมิ่นประมาท มีฐานหลักอยู่ที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 423 ซึ่งใช้กับการกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความอันฝ่าฝืนต่อความจริง เป็นที่เสียหายแก่ชื่อเสียงหรือทางทำมาหาได้ของผู้อื่น ส่วนมาตรา 420 เป็นบททั่วไปของละเมิด ใช้เมื่อการกระทำกระทบสิทธิอย่างอื่น เช่น สิทธิในความเป็นส่วนตัว

มาตรา 423 มีเงื่อนไขสำคัญข้อเดียวที่ต่างจากความผิดอาญา คือข้อความต้อง “ฝ่าฝืนต่อความจริง” ผู้กล่าวต้องรับผิดแม้ไม่รู้ว่าข้อความไม่จริง หากควรจะรู้ได้ ส่วนผู้ส่งข่าวสารที่ไม่รู้ว่าไม่จริง และตนหรือผู้รับมีทางได้เสียโดยชอบ ไม่ต้องรับผิดเพียงเพราะส่งข่าวสารนั้น[1]

ศาลฎีกาใช้เงื่อนไขเรื่องความจริงอย่างเคร่งครัด คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 21420/2556 วินิจฉัยว่าข้อเท็จจริงที่จะทำให้การกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายเป็นละเมิดตามมาตรา 423 วรรคหนึ่ง คือการกล่าวนั้น “ฝ่าฝืนต่อความจริง” และ “หากการกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายความจริงก็ไม่ถือว่าเป็นการกระทำละเมิด”[2] ผลคือโพสต์ที่เป็นความจริงแต่ทำให้เสียชื่อเสียงอาจยังเป็นความผิดอาญาตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 326 หรือ 328 ได้ แต่ไม่เข้ามาตรา 423 เรื่องการพิสูจน์ความจริงในคดีอาญาอธิบายไว้ใน โพสต์เรื่องจริงผิดหมิ่นประมาทไหม

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด | เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240
โทรศัพท์ 081 654 5922 | contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com
ฉบับออนไลน์ https://eksiamdefamationlaw.com/articles/defamation-damages-compensation.html

ข้อความที่จริงแต่เปิดเผยเรื่องส่วนตัวจึงต้องพิจารณาตามมาตรา 420 แทน คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4893/2558 วินิจฉัยว่าการเสนอข่าวที่ระบุตัวโจทก์ว่าเป็นบุคคลในภาพเรื่องส่วนตัวเป็นการละเมิดสิทธิในความเป็นส่วนตัวตามมาตรา 420 “มิใช่เป็นการกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความอันฝ่าฝืนต่อความจริง ตามมาตรา 423” โจทก์จึงเรียกได้เฉพาะค่าเสียหายจากการละเมิดสิทธิในความเป็นส่วนตัว[3] การเลือกฐานความรับผิดให้ถูกตั้งแต่คำฟ้องจึงกำหนดขอบเขตค่าเสียหายที่ศาลจะให้

ศาลกำหนดค่าเสียหายอย่างไร มาตรา 438

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 438 ให้ศาลวินิจฉัยค่าสินไหมทดแทนตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด กฎหมายไม่มีตารางหรืออัตราค่าเสียหายสำหรับคดีหมิ่นประมาท ศาลพิจารณาจากขอบเขตการเผยแพร่ ความเสียหายที่พิสูจน์ได้ และพฤติการณ์ของผู้กระทำ จำนวนที่ขอในคำฟ้องจึงเป็นเพดาน ไม่ใช่ตัวเลขที่ได้แน่นอน

ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา 438 ครอบคลุมค่าเสียหายเพื่อความเสียหายอย่างใด ๆ อันได้ก่อขึ้น[4] ในคดีหมิ่นประมาทแยกได้เป็นสองส่วน ส่วนแรกคือความเสียหายที่เป็นตัวเงิน เช่น รายได้ที่ลดลงหลังข้อความถูกเผยแพร่ ลูกค้าที่ยกเลิกสัญญา หรือค่าใช้จ่ายในการชี้แจงต่อสาธารณะ ส่วนที่สองคือความเสียหายต่อชื่อเสียงและเกียรติคุณซึ่งมาตรา 423 กล่าวไว้โดยตรง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4893/2558 แสดงช่องว่างระหว่างจำนวนที่ขอกับจำนวนที่ได้ได้ชัดที่สุด โจทก์ขอค่าสินไหมทดแทน 194,100,000 บาท ศาลชั้นต้นกำหนด 10,040,000 บาท ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน ศาลฎีกาพิเคราะห์ว่าจำเลยไม่เคยเสนอข่าวในทางเสียหายต่อโจทก์มาก่อน และเนื้อข่าวบางส่วนมีผลปรามผู้ละเมิดรายอื่น จึงเห็นว่า “การกระทำของจำเลยทั้งสองถือว่าไม่ร้ายแรงมากนัก” และกำหนดค่าเสียหาย 1,000,000 บาท[3]

คดีเดียวกันวางหลักอีกข้อที่ใช้กับโพสต์ออนไลน์ซึ่งมีผู้แชร์ต่อหลายราย ศาลฎีกาวินิจฉัยว่าเมื่อจำเลยเป็นผู้หนึ่งที่กระทำละเมิด จำเลยย่อมต้องรับผิดในความเสียหายที่เกิดขึ้น “แม้จะมีบุคคลอื่นกระทำละเมิดด้วยก็เป็นเรื่องระหว่างโจทก์กับผู้กระทำละเมิดรายนั้น ๆ” ผู้แชร์ต่อจึงอ้างว่ามีคนอื่นโพสต์ก่อนเพื่อขอลดค่าเสียหายไม่ได้ ข้อที่ว่าการแชร์ต่อเป็นการเผยแพร่ใหม่หรือไม่ อธิบายไว้ใน หมิ่นประมาททางเฟซบุ๊ก

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด | เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240
โทรศัพท์ 081 654 5922 | contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com
ฉบับออนไลน์ https://eksiamdefamationlaw.com/articles/defamation-damages-compensation.html

มาตรา 446 ซึ่งให้เรียกค่าเสียหายอันมิใช่ตัวเงินได้ ระบุเฉพาะกรณีเสียหายแก่ร่างกาย อนามัย และเสรีภาพ[4] ไม่ได้ระบุชื่อเสียง ความเสียหายต่อชื่อเสียงจึงเรียกผ่านถ้อยคำ “ความเสียหายอย่างใด ๆ อันเกิดแต่การนั้น” ของมาตรา 423 ประกอบถ้อยคำ “ความเสียหายอย่างใด ๆ อันได้ก่อขึ้นนั้น” ของมาตรา 438 ผู้ฟ้องควรบรรยายความเสียหายแต่ละส่วนพร้อมเหตุผลของจำนวนเงิน ไม่ใช่ขอเป็นยอดรวมก้อนเดียว

คำสั่งให้ทำให้ชื่อเสียงกลับคืนดี มาตรา 447

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 447 บัญญัติว่าบุคคลใดทำให้เขาเสียหายแก่ชื่อเสียง เมื่อผู้เสียหายร้องขอ ศาลจะสั่งให้บุคคลนั้นจัดการตามควรเพื่อทำให้ชื่อเสียงกลับคืนดี แทนให้ใช้ค่าเสียหายหรือทั้งให้ใช้ค่าเสียหายด้วยก็ได้ คำสั่งนี้ต้องมีคำร้องขอของผู้เสียหาย ศาลไม่สั่งเองโดยไม่มีผู้ร้องขอ

มาตรา 447 ให้ทางเลือกสองแบบ แบบแรกคือคำสั่งให้จัดการฟื้นฟูชื่อเสียงแทนค่าเสียหาย แบบที่สองคือทั้งสองอย่างพร้อมกัน[5] ตัวบทใช้คำว่า “จัดการตามควร” ไม่ได้จำกัดวิธี คำขอที่พบในคดีหมิ่นประมาทที่ขึ้นสู่ศาลฎีกา ได้แก่ การลงข้อความขอโทษ และการเผยแพร่คำพิพากษาหรือคำขอขมาในช่องทางที่ข้อความเดิมถูกเผยแพร่ ดังคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7256/2567 และ 976/2567 ในหัวข้อถัดไป

สำหรับผู้เสียหายจากโพสต์ออนไลน์ คำสั่งตามมาตรา 447 มักมีประโยชน์ใกล้เคียงหรือมากกว่าเงิน เพราะผู้ที่เคยอ่านโพสต์เดิมจะได้เห็นข้อความแก้ไขในช่องทางเดียวกัน คำขอควรระบุช่องทาง ระยะเวลา และถ้อยคำที่ต้องการให้ชัด เช่น ลงบนบัญชีเฟซบุ๊กเดียวกับที่โพสต์ข้อความเดิม เป็นเวลาไม่น้อยกว่าที่ข้อความเดิมถูกเผยแพร่ เพื่อให้ศาลสั่งได้โดยไม่ต้องตีความเพิ่ม

เรียกค่าเสียหายในคดีอาญา มาตรา 40 44/1 และ 332

ผู้เสียหายไม่จำเป็นต้องฟ้องคดีแพ่งแยก ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 40 ให้ฟ้องคดีแพ่งที่เกี่ยวเนื่องกับคดีอาญาต่อศาลที่พิจารณาคดีอาญาได้ มาตรา 44/1 ให้ผู้เสียหายยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทนในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 332 ให้ศาลสั่งยึดทำลายข้อความหรือโฆษณาคำพิพากษาได้

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด | เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240
โทรศัพท์ 081 654 5922 | contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com
ฉบับออนไลน์ https://eksiamdefamationlaw.com/articles/defamation-damages-compensation.html

ในคดีหมิ่นประมาทที่ผู้เสียหายฟ้องคดีอาญาเองโดยตรง ผู้เสียหายรวมคำขอค่าเสียหายไว้ในคำฟ้องคดีอาญาได้ตามมาตรา 40 ส่วนคดีที่ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการเป็นโจทก์ มาตรา 44/1 ให้ยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทนเพราะเหตุได้รับความเสื่อมเสียต่อชื่อเสียง โดยต้องยื่นก่อนเริ่มสืบพยาน และมาตรา 46 ให้ศาลที่พิพากษาคดีส่วนแพ่งถือข้อเท็จจริงตามคำพิพากษาคดีส่วนอาญา[6] ขั้นตอนร้องทุกข์และอายุความสามเดือนอธิบายไว้ใน แจ้งความหมิ่นประมาทออนไลน์

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7256/2567 เป็นตัวอย่างคำฟ้องที่รวมทุกคำขอไว้ในคดีเดียว โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 และ 328 ขอให้จำเลยลงข้อความขอโทษในเฟซบุ๊กของจำเลยเป็นเวลา 1 เดือน และขอค่าเสียหาย 800,000 บาท ศาลฎีกาวินิจฉัยว่าการโพสต์ข้อความและภาพของโจทก์ในเฟซบุ๊กซึ่งมิใช่กลุ่มปิด “เป็นการสร้างความเสียหายแก่โจทก์เป็นวงกว้างอย่างรวดเร็ว”[7] ข้อพิจารณานี้เป็นพฤติการณ์ที่ผู้เสียหายใช้อธิบายความร้ายแรงของความเสียหายได้ทั้งในส่วนอาญาและส่วนแพ่ง

มาตรา 332 (2) เป็นเครื่องมือฟื้นฟูชื่อเสียงของฝั่งอาญา คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 976/2567 วินิจฉัยว่ามาตรา 332 (2) “ให้อำนาจศาลใช้ดุลพินิจสั่งให้โฆษณาคำพิพากษาในหนังสือพิมพ์ได้เองตามความเหมาะสมแก่พฤติการณ์แห่งคดี ไม่ว่าโจทก์จะมีคำขอหรือไม่” และคำว่าหนังสือพิมพ์รวมถึงข้อมูลข่าวสาร “ซึ่งเผยแพร่อยู่ในระบบคอมพิวเตอร์ด้วย” ศาลฎีกาจึงสั่งให้จำเลยโฆษณาคำพิพากษาโดยย่อในหนังสือพิมพ์ที่แพร่หลาย 2 ฉบับ และผ่านเว็บไซต์ข่าวออนไลน์ที่แพร่หลายอีก 2 เว็บไซต์ โดยจำเลยเป็นผู้ชำระค่าโฆษณา[8] ความต่างที่ควรจำคือ มาตรา 447 ทางแพ่งต้องมีคำร้องขอของผู้เสียหาย ส่วนมาตรา 332 ทางอาญาศาลสั่งเองได้

อายุความหนึ่งปีตามมาตรา 448

สิทธิเรียกค่าเสียหายจากละเมิดขาดอายุความเมื่อพ้นหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้เสียหายรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน หรือเมื่อพ้นสิบปีนับแต่วันทำละเมิด ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 448 ผู้เสียหายจากโพสต์ออนไลน์จึงต้องนับสองกำหนดเวลาคู่กัน คือหนึ่งปีทางแพ่ง และสามเดือนสำหรับการร้องทุกข์ทางอาญา

มาตรา 448 มีข้อความท้ายว่า ถ้าเรียกค่าเสียหายในมูลอันเป็นความผิดมีโทษทางอาญาและอายุความทางอาญายาวกว่า ให้ใช้อายุความที่ยาวกว่า[9] แต่ความผิดฐานหมิ่นประมาทเป็นความผิดอันยอมความได้ซึ่งมีกำหนดร้องทุกข์สามเดือนตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 96 การใช้ข้อความท้ายนี้กับคดีหมิ่นประมาทจึงขึ้นกับข้อเท็จจริงของแต่ละคดี แนวทางที่ปลอดภัยคือฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่รู้ตัวผู้โพสต์ และถ้าต้องการดำเนินคดีอาญาด้วย ให้ร้องทุกข์หรือฟ้องภายในสามเดือน

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด | เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240
โทรศัพท์ 081 654 5922 | contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com
ฉบับออนไลน์ https://eksiamdefamationlaw.com/articles/defamation-damages-compensation.html

จุดเริ่มนับของทั้งสองกำหนดคือวันที่ผู้เสียหายรู้ทั้งการกระทำและ “รู้ตัว” ผู้กระทำ ถ้าเห็นโพสต์แล้วแต่ยังไม่รู้ว่าเจ้าของบัญชีเป็นใคร วันที่เห็นโพสต์จึงยังไม่ใช่วันเริ่มนับ บัญชีที่ใช้ชื่อแฝงทำให้วันเริ่มนับเลื่อนออกไปได้ ผู้เสียหายควรจดวันที่รู้ชื่อจริงของเจ้าของบัญชีและแหล่งที่รู้ไว้เป็นหลักฐาน

หลักฐานที่ใช้พิสูจน์ความเสียหาย

ศาลกำหนดค่าเสียหายจากพยานหลักฐานที่ผู้ฟ้องนำสืบ หลักฐานที่ช่วยให้ได้จำนวนใกล้เคียงคำขอ ได้แก่ หลักฐานว่าข้อความถูกเผยแพร่กว้างเพียงใด หลักฐานว่าข้อความไม่จริง เอกสารแสดงรายได้หรือสัญญาที่เสียไป หลัง การ เผยแพร่ และ พยานบุคคล ที่ รับรู้ ข้อความ แล้ว เปลี่ยนท่าที ต่อ ผู้เสียหาย มาตรา 438 ผูกจำนวนเงินไว้กับพฤติการณ์ที่พิสูจน์ได้

หลักฐานชุดแรกคือตัวข้อความ ภาพหน้าจอต้องเห็น URL วันเวลา ชื่อบัญชี และจำนวนการแชร์ ความคิดเห็น หรือยอดเข้าชม เพราะตัวเลขเหล่านี้คือขอบเขตการเผยแพร่ที่ศาลใช้ประเมินความร้ายแรง วิธีเก็บให้ศาลรับฟังได้อยู่ใน หลักฐานดิจิทัลในคดีหมิ่นประมาท

หลักฐานชุดที่สองคือความเสียหายที่เป็นตัวเงิน งบการเงินหรือรายการเดินบัญชีก่อนและหลังการเผยแพร่ หนังสือยกเลิกสัญญาที่อ้างถึงข้อความนั้น และค่าใช้จ่ายในการชี้แจงต่อลูกค้า ความเสียหายที่ไม่มีเอกสารรองรับ ศาล มัก ไม่ กำหนดให้ ใน คำพิพากษา ศาลฎีกาที่ 4893/2558 โจทก์ ขอ ค่า ขาด รายได้ จาก ตำแหน่ง กรรมการบริษัทและที่ปรึกษาทางการเงินด้วย ซึ่งศาลล่างไม่กำหนดให้[3]

หลักฐานชุดที่สามคือความไม่จริงของข้อความ ซึ่งจำเป็นสำหรับฐานมาตรา 423 เอกสารที่แสดงข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง เช่น ใบเสร็จการชำระหนี้เมื่อโพสต์กล่าวหาว่าไม่ใช้หนี้ มีน้ำหนักมากกว่าคำปฏิเสธลอย ๆ

ข้อต่อสู้ของผู้ถูกเรียกค่าเสียหาย

ผู้ถูกเรียกค่าเสียหายตามมาตรา 423 มีข้อต่อสู้หลักสามข้อ คือข้อความเป็นความจริงจึงไม่ฝ่าฝืนต่อความจริง ตาม คำพิพากษา ศาลฎีกาที่ 21420/2556 ตน ส่งข่าวสาร โดย ไม่ รู้ ว่า ไม่ จริง และ มีทาง ได้เสีย โดย ชอบ ตามมาตรา 423 วรรคสอง และความเสียหายไม่ร้ายแรงเท่าที่โจทก์อ้าง ซึ่งเป็นเหตุให้ศาลลดจำนวนตามมาตรา 438

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด | เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240
โทรศัพท์ 081 654 5922 | contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com
ฉบับออนไลน์ https://eksiamdefamationlaw.com/articles/defamation-damages-compensation.html

ข้อต่อสู้เรื่องความจริงต้องพิสูจน์ด้วยหลักฐาน ไม่ใช่ความเชื่อ ผู้โพสต์ที่มีข้อพิพาทเรื่องหนี้ควรใช้สิทธิทางศาลแทนการประจาน คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7256/2567 วินิจฉัยว่าหากจำเลยเห็นว่าโจทก์ไม่ชำระหนี้ “จำเลยควรต้องใช้สิทธิดำเนินคดีแก่โจทก์เพื่อขอให้บังคับโจทก์ชำระหนี้แก่จำเลยตามกฎหมาย มิใช่ใช้วิธีลงข้อความอันเป็นการหมิ่นประมาทและรูปภาพโจทก์”[7]

ข้อต่อสู้เรื่องจำนวนเงินอาศัยพฤติการณ์ตามมาตรา 438 เช่น ลบข้อความทันทีเมื่อได้รับแจ้ง ลงข้อความแก้ไขแล้ว หรือโพสต์ในกลุ่มที่มีสมาชิกน้อย คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4893/2558 ก็ลดค่าเสียหายจากสิบล้านเศษเหลือหนึ่งล้านบาทด้วยเหตุผลเรื่องพฤติการณ์ของจำเลย คือจำเลยไม่เคยเสนอข่าวในทางที่ทำให้โจทก์เสียหายมาก่อน ยังมีจรรยาบรรณของผู้มีอาชีพสื่อมวลชน และเนื้อข่าวบางส่วนน่าจะมีผลปรามผู้ที่กระทำละเมิดต่อโจทก์ ผู้ถูกฟ้องทั้งคดีแพ่งและคดีอาญาอ่านสิทธิและข้อต่อสู้ในคดีอาญาได้ที่ ถูกแจ้งความหมิ่นประมาทออนไลน์

หลักกฎหมายเปรียบเทียบ ญี่ปุ่น อังกฤษ เยอรมนี และสหรัฐอเมริกา

ระบบกฎหมายหลักมีเครื่องมือเยียวยาสองชุดเหมือนไทย คือค่าเสียหายและคำสั่งฟื้นฟูชื่อเสียง ประมวลกฎหมายแพ่งญี่ปุ่นมาตรา 723 มีถ้อยคำเกือบตรงกับมาตรา 447 อังกฤษให้ศาลสั่งเผยแพร่สรุปคำพิพากษาและลบข้อความ เยอรมนีจำกัดค่าเสียหายที่ไม่ใช่ตัวเงินตามมาตรา 253 และสหรัฐอเมริกาจำกัดค่าเสียหายที่สันนิษฐานไว้ก่อน

ญี่ปุ่น ประมวลกฎหมายแพ่งมาตรา 709 เป็นบทั่วไปของละเมิด มาตรา 710 กำหนดให้ผู้ละเมิดต่อ “ชื่อเสียง” (名誉) ต้องชดใช้ความเสียหายที่ไม่ใช่ทรัพย์สินด้วย และมาตรา 723 ให้ศาลสั่ง “มาตรการที่เหมาะสมเพื่อฟื้นฟูชื่อเสียง” แทนหรือพร้อมกับค่าเสียหาย ตามคำขอของผู้เสียหาย[10] โครงสร้างนี้ตรงกับมาตรา 447 ของไทยแทบทุกองค์ประกอบ ความต่างที่สำคัญคือมาตรา 710 ของญี่ปุ่นระบุชื่อเสียงไว้ในบทค่าเสียหายที่ไม่ใช่ตัวเงินโดยตรง ขณะที่มาตรา 446 ของไทยไม่ได้ระบุ และอายุความของญี่ปุ่นตามมาตรา 724 คือสามปีนับแต่รู้ความเสียหายและตัวผู้กระทำ ยาวกว่ามาตรา 448 ของไทย

อังกฤษ Defamation Act 2013 section 12 ให้ศาลที่พิพากษาให้โจทก์ชนะคดีสั่งให้จำเลยเผยแพร่สรุปคำพิพากษา ถ้อยคำและช่องทางให้คู่ความตกลงกันก่อน ตกลงไม่ได้ศาลกำหนดเอง และ section 13 ให้ศาลสั่งผู้ดำเนินการเว็บไซต์ที่มีข้อความหมิ่นประมาทให้ลบข้อความนั้นได้[11] คำสั่งลบข้อความตาม section 13 ส่งถึงผู้ดำเนินการเว็บไซต์ซึ่งไม่ใช่คู่ความโดยตรง ไทยยังไม่มีบทบัญญัติเฉพาะแบบนี้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้เสียหายในไทยจึงขอให้ศาลสั่งจำเลยลบข้อความเป็นส่วนหนึ่งของ “การจัดการตามควร” ตามมาตรา 447

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด | เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240
โทรศัพท์ 081 654 5922 | contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com
ฉบับออนไลน์ https://eksiamdefamationlaw.com/articles/defamation-damages-compensation.html

เยอรมนี ประมวลกฎหมายแพ่ง (BGB) มาตรา 823 (1) ให้ผู้ละเมิดชีวิต ร่างกาย สุขภาพ เสรีภาพ กรรมสิทธิ์ หรือ “สิทธิอื่น” ของผู้อื่นชดใช้ความเสียหาย และมาตรา 253 วางหลักว่าความเสียหายที่ไม่ใช่ทรัพย์สินเรียกเป็นเงินได้เฉพาะกรณีที่กฎหมายกำหนด โดยวรรคสองระบุร่างกาย สุขภาพ เสรีภาพ และเสรีภาพในการตัดสินใจทางเพศ[12] ชื่อเสียงไม่อยู่ในรายการนี้ เช่นเดียวกับมาตรา 446 ของไทย ทั้งสองระบบจึงต้องหาฐานค่าเสียหายต่อชื่อเสียงนอกบทค่าเสียหายที่ไม่ใช่ตัวเงิน ไทยใช้มาตรา 423 และ 447 ซึ่งเป็นบทเฉพาะ

สหรัฐอเมริกา ศาลสูงสุดใน Gertz v. Robert Welch, Inc. (1974) วินิจฉัยว่ามลรัฐ “may not permit recovery of presumed or punitive damages” (อนุญาตให้เรียกค่าเสียหายที่สันนิษฐานเอาไว้หรือค่าเสียหายเชิงลงโทษไม่ได้) เว้นแต่ความรับผิดตั้งอยู่บนการพิสูจน์ว่าจำเลยรู้ว่าข้อความเท็จหรือละเลยต่อความจริงอย่างร้ายแรง และโจทก์ที่พิสูจน์ได้เพียงมาตรฐานที่ต่ำกว่าเรียกได้เฉพาะความเสียหายที่เกิดขึ้นจริง ซึ่งรวมถึงความเสื่อมเสียต่อชื่อเสียง ความอับอาย และความทุกข์ทางจิตใจ[13] หลักนี้ใกล้กับมาตรา 438 ของไทยที่ผูกจำนวนเงินไว้กับความเสียหายและพฤติการณ์ที่พิสูจน์ได้

ประเด็น	ไทย	ญี่ปุ่น	อังกฤษ	เยอรมนี	สหรัฐอเมริกา
ฐานค่าเสียหาย	ป.พ.พ. 423 และ 420	**民法** 709 และ 710	ละเมิดฐานหมิ่นประมาทตามคอมมอนลอว์ และ Defamation Act 2013	BGB 823 (1)	กฎหมายมลรัฐ ภายใต้ข้อจำกัดตามรัฐธรรมนูญ
ค่าเสียหายที่ไม่ใช่ตัวเงิน	มาตรา 446 ไม่ระบุชื่อเสียง ใช้มาตรา 423 และ 438	มาตรา 710 ระบุชื่อเสียงโดยตรง	ศาลกำหนดตามความเสียหายต่อชื่อเสียง	มาตรา 253 จำกัดเฉพาะกรณีที่กฎหมายกำหนด	Gertz จำกัดค่าเสียหายที่สันนิษฐานไว้ก่อน
ฟื้นฟูชื่อเสียง	ป.พ.พ. 447 และ ป.อ. 332 (2)	**民法** 723	s.12 สรุปคำพิพากษา และ s.13 ลบข้อความ	ไม่ได้ศึกษาในบทความนี้	ไม่ได้ศึกษาในบทความนี้
อายุความทางแพ่ง	1 ปี / 10 ปี (มาตรา 448)	3 ปี / 20 ปี (มาตรา 724)	1 ปีนับแต่มูลคดีเกิด (Limitation Act 1980 s.4A)	ไม่ได้ศึกษาในบทความนี้	แตกต่างตามมลรัฐ

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด | เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240
โทรศัพท์ 081 654 5922 | contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com
ฉบับออนไลน์ https://eksiamdefamationlaw.com/articles/defamation-damages-compensation.html

ข้อสรุปสำหรับผู้อ่านไทยคือ กฎหมายไทยมีเครื่องมือฟื้นฟูชื่อเสียงครบในระดับเดียวกับญี่ปุ่นและอังกฤษ แต่อายุความทางแพ่งสั้นกว่า ผู้เสียหายจึงควรตัดสินใจเรื่องคำขอค่าเสียหายและคำขอตามมาตรา 447 ให้เร็ว และควรขอทั้งเงินและการฟื้นฟูชื่อเสียงไว้ในคำฟ้องเดียวกัน

นิติเศรษฐศาสตร์และความรู้ข้ามศาสตร์

นิติเศรษฐศาสตร์อธิบายว่าการคุ้มครองชื่อเสียงด้วยค่าเสียหายเป็นกฎความรับผิด ผู้อื่นทำลายสิทธิได้หากยอมจ่ายตามมูลค่าที่ศาลกำหนด ส่วนคำสั่งตามมาตรา 447 คืนสิทธิในรูปเดิม งานวิทยาศาสตร์เครือข่ายพบว่าข้อความเท็จแพร่ไกลและเร็วกว่าความจริง ค่าเสียหายอย่างเดียวจึงไม่พอสำหรับข้อความออนไลน์

Calabresi และ Melamed แยกการคุ้มครองสิทธิไว้สามแบบ แบบที่เกี่ยวกับบทความนี้คือกฎทรัพย์สิน (property rule) ที่ผู้ต้องการเอาสิทธิไปต้องซื้อจากเจ้าของโดยสมัครใจ และกฎความรับผิด (liability rule) ที่ผู้อื่นทำลายสิทธิได้หากยอมจ่าย “an objectively determined value” (มูลค่าที่กำหนดโดยภาวะวิสัย)[14] เมื่อมองผ่านกรอบนี้ ค่าเสียหายตามมาตรา 423 และ 438 คือกฎความรับผิด ผู้โพสต์ที่ยอมเสี่ยงจ่ายค่าเสียหายยังเลือกโพสต์ได้ ส่วนมาตรา 447 และคำสั่งลบข้อความขยับการเยียวยาเข้าหาการคืนสิทธิในรูปเดิม ผู้เสียหายที่ต้องการชื่อเสียงคืนมากกว่าเงินจึงควรใช้คำขอตามมาตรา 447 เป็นหลัก ไม่ใช่คำขอเสริม

งานวิทยาศาสตร์เครือข่ายของ Vosoughi, Roy และ Aral (2018) ศึกษาข่าวที่ตรวจสอบแล้วราว 126,000 เรื่องบน Twitter ระหว่างปี 2006 ถึง 2017 และพบว่า “Falsehood diffused significantly farther, faster, deeper, and more broadly than the truth” (ข้อความเท็จแพร่ได้ไกล เร็ว ลึก และกว้างกว่าความจริงอย่างมีนัยสำคัญ)[15] ผลนี้สอดคล้องกับข้อพิจารณาในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7256/2567 ว่าโพสต์สาธารณะสร้างความเสียหายเป็นวงกว้างอย่างรวดเร็ว และกับเหตุผลในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 976/2567 ที่สั่งโฆษณาคำพิพากษาบนเว็บไซต์ข่าวออนไลน์ เพราะการแก้ไขต้องไปถึงช่องทางเดียวกับที่ข้อความเดิมแพร่ไป

คำถามที่พบบ่อย

คำถามที่ผู้เสียหายและผู้ถูกฟ้องถามบ่อยเกี่ยวกับค่าเสียหายคดีหมิ่นประมาท ได้แก่ จำนวนเงินที่ศาลให้ โพสต์เรื่องจริง การขอให้ลงข้อความขอโทษ การเรียกค่าเสียหายพร้อมคดีอาญา และอายุความหนึ่งปีตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 448 คำตอบแต่ละข้ออ้างตัวบทและคำพิพากษาที่ตรวจแล้ว

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด | เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240
โทรศัพท์ 081 654 5922 | contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com
ฉบับออนไลน์ https://eksiamdefamationlaw.com/articles/defamation-damages-compensation.html

ฟ้องหมิ่นประมาทเรียกค่าเสียหายได้เท่าไร

กฎหมาย ไม่ กำหนด อัตรา ไว้ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 438 ให้ ศาล กำหนด ตามควร แก่ พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4893/2558 โจทก์ขอ 194,100,000 บาท ศาลฎีกากำหนด 1,000,000 บาท จำนวนที่ได้จึงขึ้นกับหลักฐานความเสียหายและขอบเขตการเผยแพร่

โพสต์เรื่องจริงแต่ทำให้เสียชื่อเสียง ต้องจ่ายค่าเสียหายไหม

ไม่ต้องรับผิดตามมาตรา 423 เพราะคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 21420/2556 วินิจฉัยว่าการกล่าวความจริงไม่เป็นละเมิดตามมาตรานี้ แต่ถ้าเป็นการเปิดเผยเรื่องส่วนตัว อาจเป็นละเมิดสิทธิในความเป็นส่วนตัวตามมาตรา 420 ดังคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4893/2558

ขอให้ศาลสั่งให้ลงข้อความขอโทษได้ไหม

ได้ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 447 ให้ศาลสั่งผู้ทำให้เสียชื่อเสียงจัดการตามควรเพื่อทำให้ชื่อเสียงกลับคืนดีแทนหรือพร้อมกับค่าเสียหาย เมื่อผู้เสียหายร้องขอ ในคดีอาญา มาตรา 332 (2) ของประมวลกฎหมายอาญาให้ศาลสั่งโฆษณาคำพิพากษาได้

เรียกค่าเสียหายในคดีอาญาหมิ่นประมาทได้ไหม

ได้ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 40 ให้ฟ้องคดีแพ่งที่เกี่ยวเนื่องกับคดีอาญาต่อศาลที่พิจารณาคดีอาญา และมาตรา 44/1 ให้ผู้เสียหายยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทนในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ โดยต้องยื่นก่อนเริ่มสืบพยาน

ฟ้องเรียกค่าเสียหายหมิ่นประมาทต้องฟ้องภายในกี่ปี

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 448 กำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้ต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน หรือสิบปีนับแต่วันทำละเมิด ถ้าจะดำเนินคดีอาญาด้วย ต้องร้องทุกข์ภายในสามเดือนตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 96

เชิงอรรถ ตัวบทกฎหมายและคำพิพากษาที่อ้างอิง

1. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 “ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิดจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น”

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด | เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240
โทรศัพท์ 081 654 5922 | contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com
ฉบับออนไลน์ https://eksiamdefamationlaw.com/articles/defamation-damages-compensation.html

มาตรา 423 วรรคหนึ่ง “ผู้ใดกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความอันฝ่าฝืนต่อความจริง เป็นที่เสียหายแก่ชื่อเสียงหรือเกียรติคุณของบุคคลอื่นก็ดี หรือเป็นที่เสียหายแก่ทางทำมาหาได้หรือทางเจริญของเขาโดยประการอื่นก็ดี ท่านว่าผู้นั้นจะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่เขาเพื่อความเสียหายอย่างใด ๆ อันเกิดแต่การนั้น แม้ทั้งเมื่อตนมิได้รู้ว่าข้อความนั้นไม่จริง แต่หากควรจะรู้ได้” วรรคสอง “ผู้ใดส่งข่าวสารอันตนมิได้รู้ว่าเป็นความไม่จริง หากว่าตนเองหรือผู้รับข่าวสารนั้นมีทางได้เสียโดยชอบในการนั้นด้วยแล้ว ท่านว่าเพียงที่ส่งข่าวสารเช่นนั้นหาทำให้ผู้นั้นต้องรับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทนไม่” (ตรวจเทียบ legardy.com 28 กันยายน 2569 และถ้อยคำมาตรา 423 ตรงกับที่คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 21420/2556 และ 4893/2558 บนฐานข้อมูลคำพิพากษาศาลฎีกาใช้)

2. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 21420/2556 (ป.พ.พ. มาตรา 423) ย่อคำพิพากษา: “ข้อเท็จจริงที่จะทำให้การกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายเป็นการทำละเมิดตาม ป.พ.พ. มาตรา 423 วรรคหนึ่ง ซึ่งจะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนก็คือการกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายนั้นฝ่าฝืนต่อความจริง หากการกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายความจริงก็ไม่ถือว่าเป็นการกระทำละเมิด” (deka.supremecourt.or.th ตรวจ 28 กันยายน 2569)

3. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4893/2558 (ป.พ.พ. มาตรา 420, 423) ศาลฎีกาวินิจฉัย: “การกระทำของจำเลยทั้งสองเป็นการละเมิดสิทธิในความเป็นส่วนตัวของโจทก์ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 มิใช่เป็นการกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความอันฝ่าฝืนต่อความจริง ตามมาตรา 423 โจทก์จึงไม่อาจเรียกให้จำเลยทั้งสองรับผิดในความเสียหายแก่ชื่อเสียงหรือเกียรติคุณและความเสียหายแก่ทางทำมาหาได้หรือทางเจริญของตนโดยประการอื่นอันเป็นค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากการกระทำละเมิดตามมาตรา 423 ได้ โจทก์คงเรียกได้เฉพาะค่าเสียหายจากการละเมิดสิทธิในความเป็นส่วนตัวเท่านั้น ... การกระทำของจำเลยทั้งสองถือว่าไม่ร้ายแรงมากนัก เห็นควรปรับลดค่าเสียหายที่ศาลล่างทั้งสองกำหนดมา โดยกำหนดค่าเสียหายในส่วนนี้แก่โจทก์เป็นเงิน 1,000,000 บาท ... เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่า จำเลยทั้งสองเป็นผู้หนึ่งที่กระทำละเมิดต่อโจทก์ จำเลยทั้งสองย่อมต้องรับผิดในความเสียหายที่เกิดขึ้น แม้จะมีบุคคลอื่นกระทำละเมิดด้วยก็เป็นเรื่องระหว่างโจทก์กับผู้กระทำละเมิดรายนั้น ๆ” โจทก์ขอค่าสินไหมทดแทน 194,100,000 บาท ศาลชั้นต้นพิพากษาให้ชำระ 10,040,000 บาท ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน ศาลฎีกาพิพากษาแก้เป็น 1,000,000 บาท (deka.supremecourt.or.th ตรวจ 28 กันยายน 2569)

4. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 438 วรรคหนึ่ง “ค่าสินไหมทดแทนจะพึงใช้โดยสถานใดเพียงใดนั้น ให้ศาลวินิจฉัยตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด” วรรคสอง “อนึ่ง ค่าสินไหมทดแทนนั้น ได้แก่การคืนทรัพย์สินอันผู้เสียหายต้องเสียไปเพราะละเมิด หรือใช้ราคาทรัพย์สินนั้น รวมทั้งค่าเสียหายอันจะพึงบังคับให้ใช้เพื่อความเสียหายอย่างใด ๆ อันได้ก่อขึ้นนั้นด้วย”

   มาตรา 446 วรรคหนึ่ง “ในกรณีทำให้เขาเสียหายแก่ร่างกายหรืออนามัยก็ดี ในกรณีทำให้เขาเสียเสรีภาพก็ดี ผู้ต้องเสียหายจะเรียกร้องเอาค่าสินไหมทดแทนเพื่อความที่เสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงินด้วยอีกก็ได้ ...” (ตรวจเทียบ legardy.com 28 กันยายน 2569)

5. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 447 “บุคคลใดทำให้เขาต้องเสียหายแก่ชื่อเสียง เมื่อผู้ต้องเสียหายร้องขอ ศาลจะสั่งให้บุคคลนั้นจัดการตามควรเพื่อทำให้ชื่อเสียงของผู้นั้นกลับคืนดีแทนให้ใช้ค่าเสียหาย หรือทั้งให้ใช้ค่าเสียหายด้วยก็ได้” (ตรวจเทียบ legardy.com 28 กันยายน 2569)

6. ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 40 “การฟ้องคดีแพ่งที่เกี่ยวเนื่องกับคดีอาญาจะฟ้องต่อศาลซึ่งพิจารณาคดีอาญาหรือต่อศาลที่มีอำนาจชำระคดีแพ่งก็ได้ การพิจารณาคดีแพ่งต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง”

   มาตรา 44/1 วรรคหนึ่ง “ในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ ถ้าผู้เสียหายมีสิทธิที่จะเรียกเอาค่าสินไหมทดแทนเพราะเหตุได้รับอันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ หรือได้รับความเสื่อมเสียต่อเสรีภาพในร่างกาย ชื่อเสียงหรือได้รับความเสียหายในทางทรัพย์สินอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดของจำเลย ผู้เสียหายจะยื่นคำร้องต่อศาลที่พิจารณาคดีอาญาขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตนก็ได้” วรรคสอง “การยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่ง ผู้เสียหายต้องยื่นคำร้องก่อนเริ่มสืบพยาน ในกรณีที่ไม่มีการสืบพยานให้ยื่นคำร้องก่อนศาลวินิจฉัยชี้ขาดคดี ...”

   มาตรา 46 “ในการพิพากษาคดีส่วนแพ่ง ศาลจำต้องถือข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในคำพิพากษาคดีส่วนอาญา” (ตรวจเทียบ legardy.com หมวด 2 การฟ้องคดีแพ่งที่เกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา 28 กันยายน 2569)

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด | เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240
โทรศัพท์ 081 654 5922 | contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com
ฉบับออนไลน์ https://eksiamdefamationlaw.com/articles/defamation-damages-compensation.html

7. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7256/2567 (ป.อ. มาตรา 326, 328, 329 (1) (3)) คำฟ้อง: “โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83, 91, 326, 328, ให้จำเลยลงข้อความขอโทษโจทก์ในโปรแกรมประยุกต์เฟซบุ๊กของจำเลยเป็นเวลา 1 เดือน และให้จำเลยชำระค่าเสียหาย 800,000 บาท” ศาลฎีกาวินิจฉัย: “หากจำเลยเห็นว่า โจทก์มีเจตนาที่จะไม่ชำระหนี้แก่จำเลย จำเลยควรต้องใช้สิทธิดำเนินคดีแก่โจทก์เพื่อขอให้บังคับโจทก์ชำระหนี้แก่จำเลยตามกฎหมาย มิใช่ใช้วิธีลงข้อความอันเป็นการหมิ่นประมาทและรูปภาพโจทก์ ... การลงข้อความอันเป็นการหมิ่นประมาทและแสดงภาพถ่ายของโจทก์ในโปรแกรมประยุกต์เฟซบุ๊กซึ่งมิใช่กลุ่มปิด บุคคลทั่วไปจากทุกมุมโลกสามารถเข้าถึงได้ เป็นการสร้างความเสียหายแก่โจทก์เป็นวงกว้างอย่างรวดเร็ว” (deka.supremecourt.or.th ตรวจ 28 กันยายน 2569)

8. ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 332 “ในคดีหมิ่นประมาทซึ่งมีคำพิพากษาว่าจำเลยมีความผิด ศาลอาจสั่ง (1) ให้ยึด และทำลายวัตถุหรือส่วนของวัตถุที่มีข้อความหมิ่นประมาท (2) ให้โฆษณาคำพิพากษาทั้งหมด หรือแต่บางส่วนในหนังสือพิมพ์หนึ่งฉบับหรือหลายฉบับ ครั้งเดียวหรือหลายครั้ง โดยให้จำเลยเป็นผู้ชำระค่าโฆษณา” (ตรวจเทียบ legardy.com 28 กันยายน 2569)

   คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 976/2567 ย่อคำพิพากษา: “ป.อ. มาตรา 332 (2) เป็นบทกฎหมายที่ให้อำนาจศาลใช้ดุลพินิจสั่งให้โฆษณาคำพิพากษาในหนังสือพิมพ์ได้เองตามความเหมาะสมแก่พฤติการณ์แห่งคดี ไม่ว่าโจทก์จะมีคำขอหรือไม่ และคำว่า “หนังสือพิมพ์” ย่อมปริวรรตไปตามยุคสมัย มิได้จำกัดอยู่แต่เฉพาะหนังสือพิมพ์ที่พิมพ์ขึ้นโดยใช้กระดาษ แต่ยังมีความหมายรวมถึงข้อมูลข่าวสารเป็นตัวหนังสือที่ประชาชนทั่วไปสามารถอ่านเข้าใจได้ ซึ่งเผยแพร่อยู่ในระบบคอมพิวเตอร์ด้วย ... จึงเห็นสมควรให้จำเลยโฆษณาคำพิพากษาโดยย่อในหนังสือพิมพ์ที่แพร่หลาย 2 ฉบับ เป็นเวลา 3 วันติดต่อกัน กับให้จำเลยโฆษณาคำพิพากษาโดยย่อผ่านทางเว็บไซต์ข่าวออนไลน์ที่แพร่หลายอีก 2 เว็บไซต์ด้วย โดยให้จำเลยเป็นผู้ชำระค่าโฆษณา” (deka.supremecourt.or.th ตรวจ 28 กันยายน 2569)

9. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 448 วรรคหนึ่ง “สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายอันเกิดแต่มูลละเมิดนั้น ท่านว่าขาดอายุความเมื่อพ้นปีหนึ่งนับแต่วันที่ผู้ต้องเสียหายรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน หรือเมื่อพ้นสิบปีนับแต่วันทำละเมิด” วรรคสอง “แต่ถ้าเรียกร้องค่าเสียหายในมูลอันเป็นความผิดมีโทษตามกฎหมายลักษณะอาญา และมีกำหนดอายุความทางอาญายาวกว่าที่กล่าวมานั้นไซร้ ท่านให้เอาอายุความที่ยาวกว่านั้นมาบังคับ” (ตรวจเทียบ legardy.com 28 กันยายน 2569)

10. **民法（明治二十九年法律第八十九号）第七百九条「故意又は過失によって他人の権利又は法律上保護される利益を侵害した者は、これによって生じた損害を賠償する責任を負う。」 第七百十条「他人の身体、自由若しくは名誉を侵害した場合又は他人の財産権を侵害した場合のいずれであるかを問わず、前条の規定により損害賠償の責任を負う者は、財産以外の損害に対しても、その賠償をしなければならない。」 第七百二十三条「他人の名誉を毀き損した者に対しては、裁判所は、被害者の請求により、損害賠償に代えて、又は損害賠償とともに、名誉を回復するのに適当な処分を命ずることができる。」 第七百二十四条「不法行為による損害賠償の請求権は、次に掲げる場合には、時効によって消滅する。 一 被害者又はその法定代理人が損害及び加害者を知った時から三年間行使しないとき。 二 不法行為の時から二十年間行使しないとき。」** (e-Gov 法令検索 laws.e-gov.go.jp ตรวจ 28 กันยายน 2569)

11. Defamation Act 2013 (สหราชอาณาจักร) section 12: “(1) Where a court gives judgment for the claimant in an action for defamation the court may order the defendant to publish a summary of the judgment. (2) The wording of any summary and the time, manner, form and place of its publication are to be for the parties to agree. (3) If the parties cannot agree on the wording, the wording is to be settled by the court. (4) If the parties cannot agree on the time, manner, form or place of publication, the court may give such directions as to those matters as it considers reasonable and practicable in the circumstances.” section 13 (1): “Where a court gives judgment for the claimant in an action for defamation the court may order: (a) the operator of a website on which the defamatory statement is posted to remove the statement, or (b) any person who was not the author, editor or publisher of the defamatory statement to stop distributing, selling or exhibiting material containing the statement.”

    Limitation Act 1980 section 4A: “The time limit under section 2 of this Act shall not apply to an action for: (a) libel or slander, or (b) slander of title, slander of goods or other malicious falsehood, but no such action shall be brought after the expiration of one year from the date on which the cause of action accrued.” (legislation.gov.uk ตรวจ 28 กันยายน 2569)

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด | เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240
โทรศัพท์ 081 654 5922 | contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com
ฉบับออนไลน์ https://eksiamdefamationlaw.com/articles/defamation-damages-compensation.html

12. Bürgerliches Gesetzbuch (BGB) § 823 (1): „Wer vorsätzlich oder fahrlässig das Leben, den Körper, die Gesundheit, die Freiheit, das Eigentum oder ein sonstiges Recht eines anderen widerrechtlich verletzt, ist dem anderen zum Ersatz des daraus entstehenden Schadens verpflichtet.“

    § 253: „(1) Wegen eines Schadens, der nicht Vermögensschaden ist, kann Entschädigung in Geld nur in den durch das Gesetz bestimmten Fällen gefordert werden. (2) Ist wegen einer Verletzung des Körpers, der Gesundheit, der Freiheit oder der sexuellen Selbstbestimmung Schadensersatz zu leisten, kann auch wegen des Schadens, der nicht Vermögensschaden ist, eine billige Entschädigung in Geld gefordert werden.“ (gesetze-im-internet.de ตรวจ 28 กันยายน 2569)

13. Gertz v. Robert Welch, Inc., 418 U.S. 323 (1974): “For the reasons stated below, we hold that the States may not permit recovery of presumed or punitive damages, at least when liability is not based on a showing of knowledge of falsity or reckless disregard for the truth.” และ “Suffice it to say that actual injury is not limited to out-of-pocket loss. Indeed, the more customary types of actual harm inflicted by defamatory falsehood include impairment of reputation and standing in the community, personal humiliation, and mental anguish and suffering.” (law.cornell.edu ตรวจ 28 กันยายน 2569)

14. Guido Calabresi and A. Douglas Melamed, “Property Rules, Liability Rules, and Inalienability: One View of the Cathedral,” Harvard Law Review 85(6): 1089 ถึง 1128 (1972) DOI 10.2307/1340059 หน้า 1092: “An entitlement is protected by a property rule to the extent that someone who wishes to remove the entitlement from its holder must buy it from him in a voluntary transaction in which the value of the entitlement is agreed upon by the seller.” และ “Whenever someone may destroy the initial entitlement if he is willing to pay an objectively determined value for it, an entitlement is protected by a liability rule.” (HeinOnline ผ่าน OpenAthens ตรวจ 28 กันยายน 2569)

15. Soroush Vosoughi, Deb Roy and Sinan Aral, “The spread of true and false news online,” Science 359(6380): 1146 ถึง 1151 (2018) DOI 10.1126/science.aap9559 บทคัดย่อ: “We investigated the differential diffusion of all of the verified true and false news stories distributed on Twitter from 2006 to 2017. The data comprise ~126,000 stories tweeted by ~3 million people more than 4.5 million times. … Falsehood diffused significantly farther, faster, deeper, and more broadly than the truth in all categories of information” (PubMed 29590045 ตรวจ 28 กันยายน 2569)

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 423 438 446 447 448 ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 332 และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 40 44/1 46 ตรวจเทียบ legardy.com กับถ้อยคำในคำพิพากษาศาลฎีกา คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 21420/2556 4893/2558 7256/2567 และ 976/2567 ตรวจกับฐานข้อมูลคำพิพากษาศาลฎีกา (deka.supremecourt.or.th) ตัวบทต่างประเทศตรวจกับ laws.e-gov.go.jp, legislation.gov.uk, gesetze-im-internet.de และ law.cornell.edu งานวิชาการอ่านจาก HeinOnline และ PubMed ตรวจทั้งหมดเมื่อ 28 กันยายน 2569

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด | เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240
โทรศัพท์ 081 654 5922 | contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com
ฉบับออนไลน์ https://eksiamdefamationlaw.com/articles/defamation-damages-compensation.html